

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectul legii pentru modificarea unor acte normative
(modernizarea actelor de stare civilă)

1. Denumirea autorului și a participanților la elaborarea proiectului
Proiectul legii pentru modificarea unor acte normative a fost elaborat de către Ministerul Justiției în colaborare cu Agenția Servicii Publice și Agenția de Guvernare Electronică.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite
Elaborarea proiectului de lege cu privire la modificarea unor acte normative (modernizarea actelor de stare civilă) este condiționată de necesitatea implementării noului model (model „To-Be”) de prestare a serviciului public de înregistrare a actelor de stare civilă: de naștere; de căsătorie; de desfacere a căsătoriei (de divorț), de deces., precum și de eliberarea a documentelor de stare civilă. Modele To-Be au fost elaborate în urma exercițiului de reinginerie a serviciilor respective, realizate în cadrul implementării activităților Acordului de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare și a Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare în vederea realizării proiectului „Modernizarea serviciilor guvernamentale”, ratificate prin Legea nr.25/2018, și în conformitate cu acțiunea 3.3. din Planul de acțiuni privind reforma de modernizare a serviciilor publice pentru anii 2017-2021, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.966/2016. Scopul principal al proiectului de lege și finalitățile urmărite constau în modernizarea serviciilor publice de înregistrare de stat a actelor de stare civilă și emitere a documentelor de stare civilă. În aceeași ordine de idei, au fost revizuite conceptual prevederile actuale privind transcrierea actelor de stare civilă, fapt determinat și de sensul dat prin proiectul de lege termenului „acte de stare civilă”. Prin proiectul de lege, toate faptele de stare civilă produse în străinătate, urmează a fi supuse recunoașterii și consemnării în resursele informaționale ale Agenției Servicii Publice. În procesul de modernizare a serviciilor publice s-a axat pe aplicarea principiilor de reinginerie a serviciilor publice, statuate în Metodologia privind reingineria serviciilor publice, aprobată prin Ordinul Secretarului general al Guvernului nr.598-A din 10.08.2020 (Metodologia privind reingineria serviciilor publice (gov.md)), și anume: ▪ Centrea pe beneficiarii serviciilor publice; ▪ Servicii accesibile și incluzive; ▪ Prestarea serviciilor prin canale multiple; ▪ Standardizarea și simplificarea serviciilor; ▪ Solicitarea datelor o singură dată; ▪ Utilizarea soluțiilor TIC în prestarea serviciilor publice.

Strategiile aplicate pentru reingineria serviciului „Înregistrarea actelor de stare civilă” se bazează pe recomandările Subcaptolului 5.1 „Simplificarea administrativă” și a Subcaptolului 5.2 „Analiza și modificarea schiței proceselor serviciului” din cadrul Metodologiei privind reingineria serviciilor publice.

Simplificarea administrativă se axează pe optimizarea elementelor de intrare, cum ar fi condițiile de eligibilitate, eliminarea documentelor sau a informațiilor solicitate, dacă:

- documentul sau informația nu sunt necesare (nu adaugă valoare, nu ajută autoritatea să ia decizia privind prestarea serviciului);
- documentul sau informația pot fi substituite printr-un alt document, deja solicitat de a fi prezentat;
- documentul sau informația solicitată a fost eliberată de către prestatorul de serviciu, astfel încât aceasta deja există în arhivele instituției;
- documentul conține informații care pot fi obținute prin comunicarea directă dintre instituții guvernamentale sau prin accesarea unei baze de date partajate/comune (de exemplu aplicarea principiului „depunerea unei singure solicitări”). Adoptarea principiului „depunerea unei singure solicitări” are impact direct asupra reducerii timpului ce ține de acele documente care au fost deja prezentate și, prin urmare, se află deja în bazele de date ale instituțiilor.

Alte strategii de simplificare administrativă aplicate:

- reducerea numărului de semnături, ștampile;
- adoptarea la nivel legislativ a principiului aprobării tacite, cu specificarea cazurilor de excepție de la acest principiu;
- acordarea suportului clientului ce face parte din grupurile vulnerabile în eliberarea actelor necesare care lipsesc.

Modificarea proceselor de business actuale de eliberare a documentelor de stare civilă prin identificarea și redesignul componentelor care afectează performanța acestora pentru îmbunătățirea rezultatelor, inclusiv creșterea eficienței și a transparenței procedurale, prin aplicarea următoarelor măsuri:

Măsura	Exemple
ELIMINARE	✓ A etapelor din proces care nu prezintă valoare adăugată; ✓ A etapelor care pot fi combinate cu alte etape/activități; ✓ A incomodităților pentru beneficiari, inclusiv a barierelor specifice grupurilor vulnerabile și marginalizate; ✓ A numărului excesiv de roluri.

DELEGARE	✓ Minimizarea numărului delegărilor; ✓ Eliminarea aprobărilor care nu sunt necesare; ✓ Împuternicirea personalului să efectueze verificările respective; ✓ Punerea la dispoziția personalului a tuturor informațiilor necesare pentru a putea lua decizii.
RELOCARE	✓ Reducerea numărului de vizite ale beneficiarilor; ✓ Reducerea reținerilor; ✓ Lansarea canalelor de acces multiple și potrivite; ✓ Acceptarea documentației în format electronic.
AUTOMATIZARE	✓ Automatizarea sarcinilor repetitive; ✓ Automatizarea sarcinilor care consumă timp; ✓ Folosirea instrumentelor necostisitoare disponibile
SEPARARE	✓ A activităților front office de back office; ✓ A activităților de management de cele de executare; ✓ A funcțiilor administrative de prestarea serviciilor.
STANDARDIZARE	✓ A proceselor; ✓ A rolurilor; ✓ A timpului; ✓ A informației; ✓ A măsurilor de reducere a barierelor specifice grupurilor vulnerabile și marginalizate.

De asemenea, una din finalitățile urmărite prin proiect constă în crearea cadrului legal pentru utilizarea soluțiilor TIC în prestarea serviciului în cauză, în scopul facilitării interacțiunii la distanță între autoritatea abilitată să înregistreze acte de stare civilă cu beneficiarii serviciului, cu mutarea accentelor de la interacțiunile tradiționale (pe hârtie) la cele prin mijloace de comunicare electronică și, corespunzător, valorificarea la maxim a rezultatelor actuale ale dezvoltării tehnologice.

Soluțiile tehnologice de asigurare a proceselor tehnologice de înregistrare a actelor de stare civilă și emitere a documentelor de stare civilă, precum și a altor procese operaționale aferente înregistrării actelor de stare civilă, după modelul nou de prestare a serviciilor, sunt reglementate de Conceptul sistemului informațional „Acte de stare civilă” aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 956 din 28.12.2022

În urma examinării practicilor actuale și a prevederilor cadrului legislativ se constată mai multe aspecte fundamentale în privința circulației documentelor în format electronic, care, de asemenea, au servit ca și condiții de bază ce au impus elaborarea proiectului de lege, și anume:

- Cu toate că, de mai mulți ani, în Moldova este reglementat documentul electronic și semnătura electronică, acestea fiind echivalate cu documentul pe hârtie semnate olograf, în prezent trebuie să constatăm că, documentul electronic este utilizat foarte puțin. Continuă să persiste practici în care autoritățile nu acceptă documente electronice, nu operează cu dosare electronice și nu emit documente și acte în format de documente electronice, cu toate că marea majoritatea dețin semnături electronice și mijloace de comunicare electronică corespunzătoare. Dezvoltarea tehnologică în prezent permite, în mod accesibil, nu doar utilizarea pe larg a documentelor electronice, dar și întâietatea acestora în raport cu cele pe hârtie.

- Procesul de înregistrare de stat a actelor de stare civilă rămâne a fi unul tradițional și standard, depășit de timp, care implică interacțiunea directă și personală între beneficiari și Agenția Servicii Publice (în continuare - ASP), dar și cu alte autorități și instituții în acest scop.

- Chiar și soluțiile actuale disponibile solicitanților (cum ar fi, de exemplu, solicitarea online a unui certificat de stare civilă) implică o vizită la ASP în scopul ridicării certificatului pe suport de hârtie, iar posibilitatea emiterii unui certificat în forma electronică semnat cu semnătura electronică nefiind, în genere, prevăzută în legislație.

- Mare parte din fluxul de documente în cadrul autorităților publice și între autorități nu este digitalizat. Pentru a garanta ca autoritățile și instituțiile publice să emită acte și documente primordial în format electronic, este necesar ca marea parte a fluxului de documente să fie digitalizată.

- Pentru atingerea acestui scop se impune ca autoritatea în cauză să recepționeze (la maxim posibil) în format electronic cereri și documente, să opereze pe intern cu documente în format electronic, precum și în raport cu alte autorități/instituții implicate în proces, și, nu în ultimul rând să lucreze cu dosare electronice și arhivă electronică.

- În aceste scopuri se impune amplificarea utilizării semnăturii electronice între autorități și instituții publice, pe de altă parte facilitarea obținerii și utilizării semnăturii electronice de către persoane fizice.

- În raport cu cadrul legislativ existent este important nu doar de a completa legile cu prevederi în privința documentelor în format electronic și regimul acestora, dar și de a depista și elimina prevederi care constrâng autoritățile să folosească doar documente pe purtător de hârtie, doar modalități tradiționale de

comunicare (ex. poșta convențională) și nu admit utilizarea unei varietăți mai mari de căi de comunicare.

3. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Art. I din proiect prevede modificări la **Codul familiei nr.1316/2000**.

Proiectul propune o reformulare a prevederilor actuale prin substituirea noțiunilor specifice proceselor de evidență și înregistrare pe hârtie a actelor de stare civilă (cum ar fi de exemplu „încheierea căsătoriei”, „întocmirea actului de căsătorie”) cu cele proprii proceselor informaționale de sistem („înregistrarea căsătoriei”).

Expunerea în redacție nouă, a art.12 din Codul familiei, au drept scop excluderea suprapunerilor și dublărilor cu dispozițiile art.33 și 35 din Legea nr.100/2001 privind actele de stare civilă, care, de asemenea, conține reglementări privind locul depunerii declarației de căsătorie și modul de încheiere a căsătoriei. În rezultat, norme primare în această materie se vor regăsi, în continuare, în legea specială - Legea nr.100/2001 privind actele de stare civilă.

Celelalte modificări introduse în Codul familiei referitoare la opunerea la căsătorie și impedimente la căsătorie urmăresc asigurarea aplicării practice și interpretării corecte a dispozițiilor legale respective.

Modificările operate la prevederile Codului familiei aferente domeniului de competență de stare civilă sunt orientate spre excluderea principiului teritorialității în ceea ce privește locul de depunere a unei cereri, atât pentru înregistrarea căsătoriei (art. 9, 10 din Cod), cât și a divorțului (art.36, 37 din Cod) sau de recunoaștere a paternității, de înlăturare a prezumției de paternitate a soțului mamei).

La art. 47 sunt incluse prevederi care determină capacitatea minorului de a încheia actul juridic personal de recunoaștere a paternității, acțiune condiționată de stabilirea în prealabil a identității părintelui minorului cu vârsta de 16 ani împliniți (în condițiile în care minorul se legitimează cu actul de identitate).

Sub aspectul asigurării egalității în drepturi a părinților, care poartă nume diferite, prevederile art. 55 se completează cu posibilitatea atribuirii copilului a unui nume compus prin conexarea numelor de familie al ambilor părinți.

Proiectul comportă anumite modificări în domeniul nulității căsătoriei prin oferirea unei redacții noi secțiunii respective. Necesitatea acestor modificări derivă din faptul că de-a lungul timpului prevederile existente au creat mai multe situații problematice, fapt care a dus la imposibilitatea de oferi o soluție practică situațiilor juridice existente.

Art. II din proiect prevede modificări substanțiale **Legea nr.100/2001 cu privire la actele de stare civilă**:

Astfel, Capitolul I. DISPOZIȚII GENERALE, referitoare la actele de stare civilă și modul de înregistrare a acestora, în general, i-a fost oferită o redacție nouă. Normele introduse sunt menite să optimizeze procedura de înregistrare prin:

-prin stabilirea obligativității înregistrării electronice a actelor de stare civilă;

- emiterea certificatelor de stare civilă în format electronic;
- semnarea electronică a certificatelor de stare civilă de către funcționarul autorității publice abilitate să înregistreze actele de stare civilă și aplicarea pe acestea a codului QR (eng. Quick Response), care să ofere posibilitatea verificării validității documentului prin scanarea cu orice dispozitiv electronic;
- emiterea certificatelor de naștere, de căsătorie, de divorț, de schimbare a numelui și/sau a prenumelui *pe suport de hârtie* doar la solicitarea expresă a titularului sau a reprezentantului lui legal sau desemnat prin procură, ori prin împuternicire de reprezentare ce se conține în Registrul împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice;
- emiterea certificatelor de deces *pe suport de hârtie* doar la solicitarea expresă a membrilor familiei, rudelor decedatului sau altor persoane îndreptățite;
- abrogarea dispozițiilor legale ce prevăd eliberarea duplicatelor certificatelor de stare civilă și extraselor de pe actele de stare civilă, precum și obligația organelor de stare civilă de a transmite exemplarul al doilea al actelor de stare civilă și alte acte Agenției Servicii Publice, dat fiind digitalizarea procedurii de înregistrare a actelor și de emitere a certificatelor.

Conceptual proiectul oferă un sens nou termenului „acte de stare civilă”, schimbând accentul sensului actual al noțiunii (axat în special pe un înscris pe suport de hârtie, semnat de participanți și autentificat de persoana responsabilă, sistematizat și organizat în registre de stare civilă, ținute pe hârtie).

Astfel, proiectul prevede prin actele de stare civilă evenimentele firești obiective din viața unei persoane fizice (nașterea și decesul) și acțiunile (căsătoria, divorțul, schimbarea numelui, recunoașterea paternității) acestora, care se supun înregistrării de stat în sisteme informaționale ale Agenției Servicii Publice, de către autoritățile abilitate prin lege să înregistreze acte de stare civilă.

Proiectul face o clarificare cu privire la autoritățile care au prerogative legale de înregistrare a actelor de stare civilă și a limitelor competențelor materiale respective.

La art.5 sunt reglementate prevederi cu caracter general aplicabile tuturor proceselor ce cad sub incidența legii vizând modul de prestare a serviciilor, sub aspectul modului de depunere a cererii, verificării identității persoanei, acțiunilor speciale referitoare la persoana titularului actului de stare civilă sau atestării circumstanțelor care determin necesitatea suspendării procedurii administrative inițiate în procesul de prestare a serviciilor de stare civilă.

Specificul înregistrării automatizate a actelor de stare civilă și ținerea unui Sistem informațional automatizat determină o modificare sub aspect terminologic a prevederilor referitoare la emiterea documentelor de stare civilă întru confirmarea înregistrării de stat a actelor de stare civilă.

La înregistrarea actului de stare civilă se eliberează certificatul de stare civilă, iar ulterior la solicitare se vor emite extrase de pe actul de stare civilă, pe baza datelor Sistemului informațional. Totodată, art. 8 prevede și posibilitatea de emitere a altor tipuri de documente de stare civilă cu scop și destinație speciale, cum ar fi extrase multilongve de pe acte de stare civilă, certificatul privind starea civilă, certificatul de capacitate matrimonială, aviz privind afirmarea sau

înfirmarea schimbării numelui, certificat explicativ cu privire la înregistrarea actului de stare civilă.

1. Cu referire la înregistrarea nașterii

Aceasta este prima etapă în re-ingineria serviciului de înregistrare a nașterii și presupune *eliminarea certificatului constatator al nașterii pe suport de hârtie*. Certificatul medical constatator al nașterii se va înregistra doar în format electronic (e-CMCN) cu posibilitatea imprimării și eliberării unui document pe suport de hârtie în caz de necesitate sau la solicitare. Certificatul medical constatator al nașterii pe suport de hârtie va fi utilizat doar în cazul în care este emis de autoritățile competente din străinătate. În acest scop, este dezvoltat un modul distinct (e-CMCN) ca parte componentă a SIA „Asistența Medicală Spitalicească” (SIAMS) și SIA „Asistența Medicală Primară”, pentru înregistrarea constatării medicale a nașterii în format electronic. Astfel, e-CMCN va genera la solicitarea operatorului desemnat de către Ministerul Sănătății (de exemplu, medicul care a constatat nașterea) un certificat electronic care va fi versiunea digitală a certificatului actual, în care operatorul va introduce toată informația necesară. Procesul de completare și înregistrare a certificatelor medicale constatatoare ale nașterii, vor fi similare pentru nașterile produse în incinta unităților medico-sanitare publice și private, precum și în afara acestora. Respectiv, procedurile actuale de comandă, evidență și completare a formularelor CMCN pe suport de hârtie vor înceta să mai fie aplicate. Înregistrarea constatării medicale va include obligatoriu semnătura electronică a registratorului/operatorului/medicului care va semna setul de date. După semnarea și stocarea înregistrării în baza de date centralizată, din modulul e-CMCN urmează a fi consumată informația electronică (mesaj informațional), care va fi jurnalizată, cu privire la înregistrarea constatării medicale a nașterii. La necesitate/solicitare, înregistrarea constatării medicale a nașterii va putea fi exportată în format PDF și imprimată pe suport de hârtie fără grade de protecție. Registrele de evidență pe suport de hârtie vor fi eliminate din fluxul de lucru.

Actul de naștere pe suport de hârtie își va pierde statutul de document primar. Cu toate acestea, modelul nou de prestare a serviciului de înregistrare a nașterii, oferă opțional posibilitatea imprimării pe suport de hârtie a înregistrărilor electronice a nașterii la nivel central, cu titlu de arhivare pentru recuperare în caz de eventual dezastru, unde mai multe înregistrări vor fi imprimate pe hârtie A4, în formă tabelară, citibilă de mașini (machine-readable), cu sau fără participarea factorului uman.

De asemenea, se propune excluderea necesității prezentării documentelor necesare pentru înregistrarea nașterii, care pot fi identificate/verificate în sistemele informaționale de domeniu (documente de stare civilă eliberate în baza actelor de stare civilă înregistrate și aflate la păstrare în Departamentul stare civilă, acte de identitate din sistemul de documentare a RM.).

Unul din elementele de bază ale re-ingineriei acestui serviciu îl constituie excluderea aplicării principiului teritorialității la prestarea serviciului de înregistrare a nașterii. Astfel, înregistrarea nașterii se va face de către autoritatea

publică cu prerogativă legală de înregistrare a actelor de stare civilă indiferent de locul în care s-a produs nașterea sau își au domiciliul părinții copilului.

Înregistrarea electronică a actului de naștere va avea loc în baza Declarației de naștere, care va putea fi depusă fizic sau online, în temeiul: certificatului electronic medical constatator al nașterii, înregistrat de unitatea medico-sanitară publică sau privată în care a avut loc nașterea; certificatului medical constatator al nașterii pe suport de hârtie emis de autoritățile competente din străinătate; acordului lăuzei privind înscrierea soților în calitate de părinți ai copilului născut în urma implantării embrionului unei alte femei; procesului-verbal și certificatul electronic medical constatator al nașterii prin care se constată sexul și vârsta copilului – în cazul înregistrării nașterii unui copil găsit sau hotărârii instanței de judecată cu privire la constatarea faptului nașterii de către o femeie concretă parvenite în RSP din Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor (PIGD).

În același timp, se propune reducerea termenului de declarare a nașterii copilului de la 3 luni la 1 lună din ziua nașterii copilului.

2. Cu referire la înregistrarea căsătoriei

Modificările ce se propun de a fi operate în Legea nr.100/2001 cu privire la actele de stare civilă privind înregistrarea căsătoriei sunt orientate spre instituirea unui nou model de prestare a acestui serviciu. Modelul nou nu presupune modificarea normelor cu privire la ceremonie, scenariu sau alte activități conexe care țin de cultura și tradițiile locale. Astfel, pentru optimizarea procedurii de înregistrare a căsătoriei, printre principalele prevederi și elemente noi se evidențiază:

Actul de căsătorie pe suport de hârtie își va pierde statutul de document primar. Cu toate acestea, modelul nou de prestare a serviciului va presupune imprimarea opțională pe suport de hârtie a înregistrărilor electronice la nivelul organului central de stare civilă, cu titlu de arhivare sau recuperare în caz de eventual dezastru.

Excluderea imprimării certificatului de căsătorie pe blanchetă de strictă evidență. La solicitarea titularilor, certificatul de căsătorie va putea fi imprimat pe hârtie fără semne de protecție, unde va fi inclus codul QR al documentului. Astfel, va putea fi verificat conținutul certificatului de căsătorie conform codului QR prin scanare, pentru a confirma validitatea acestuia. Aceasta va permite ca, din punct de vedere tehnic, după înregistrarea actului electronic de căsătorie, în fișa personală a mirilor din Registrul de stat al populației să se schimbe automat statutul de stare civilă în „Căsătorit” și să se indice relația de afinitate între ei, soț și soție.

Modelul nou, propus prin lege, introduce cererea de înregistrare a căsătoriei ca fiind acel document care va putea fi:

- transmisă autorității abilitate să înregistreze actele de stare civilă, în format electronic, prin intermediul portalului unic al serviciilor publice (<https://servicii.gov.md/ro>), sub formă de document electronic cu semnătura electronică avansată calificată, eliberată în condițiile Legii privind identificarea electronică și serviciile de încredere și actelor normative subsecvente acesteia; sau

- depusă la ghișeul organului abilitat să înregistreze actele de stare civilă, pe suport de hârtie, de către unul din viitorii soți.

Totodată, se propune ca înregistrarea căsătoriei la un termen mai mic de o lună să fie considerat ca și un serviciu de urgentare, prestarea căruia să fie efectuată de viitorii soți conform nomenclatorului serviciilor, aprobat de Guvern. Astfel, se propune abrogarea normelor, care, în opinia autorului sunt depășite, ce prevedeau condiții suplimentare sau documente confirmative pentru a putea fi solicitată urgentarea căsătoriei. La un anumit interval de timp rămas până la data stabilită pentru înregistrarea căsătoriei, viitorii soți vor fi notificați automat prin intermediul serviciului guvernamental de notificare electronică.

Elementul de novăție al proiectului este excluderea principiului teritorial administrativ aplicat, la moment, la depunerea declarației de căsătorie și înregistrarea căsătoriei, doar după viza de domiciliu a viitorului soț sau a părinților acestuia. Astfel, persoanele care vor dori să se căsătorească vor avea posibilitatea să aleagă oricare organ competent să înregistreze acte de stare civilă în oricare localitate în care se află subdiviziunea teritorială a Agenției Servicii Publice, la o Primărie sau la o misiune diplomatică ori oficiul consular al Republicii Moldova peste hotare, fiind limitați doar de programările deja efectuate de alți solicitanți pentru ziua sau ora preferată. Excepție de la această regulă o vor face doar înregistrările urgentate, precum și înregistrarea căsătoriei în cadrul instituțiilor penitenciare cu o persoană condamnată sau arestată, unde cererea de înregistrare a căsătoriei se va depune la organul de înregistrare din raza teritorial-administrativă, reprezentanții căruia se vor deplasa și vor înregistra căsătoria în localul penitenciarului sau al izolatorului de urmărire penală.

Reieșind din faptul că se propune o nouă structură, se propune ca la înregistrarea căsătoriei să apară o autoritate nouă, notarii. Detalierea procedurii urmează a se regăsi în Legea nr. 246/2018 privind procedura notarială.

Totodată, conform modificărilor propuse, datele despre actele de stare civilă necesare pentru identificarea persoanei și stabilirea stării civile a acesteia la momentul solicitării înregistrării căsătoriei, vor obligatoriu a fi prezentate doar de către următoarele categorii de persoane:

- cetățenii Republicii Moldova ai căror acte de stare civilă sunt emise de autoritățile competente în străinătate și nu sunt obligatoriu a fi supuse procedurii de transcriere în Republica Moldova;
- străinii, care solicită încheierea căsătoriei în conformitate cu prevederile legale.

Cu referire la înregistrarea divorțului

3. Cât privește înregistrarea divorțului, amendamentele ce se propun de a fi operate în Legea nr.100/2001 cu privire la actele de stare civilă sunt orientate spre instituirea unui nou model de prestare a acestui serviciu. Astfel, pentru optimizarea procedurii de înregistrare a divorțului, printre principalele prevederi și elemente noi se evidențiază:

Automatizarea deplină a proceselor de înregistrare a divorțului, în cazul în care căsătoria a fost desfăcută prin hotărârea judecătorească sau încheierea

notarială și soții sunt identificați prin IDNP, precum și automatizarea parțială a proceselor în cazul desfacerii căsătoriei prin cererea unuia dintre soți sau cererea comună a soților depusă la subdiviziunea teritorială a Agenției Servicii Publice sau la o misiune diplomatică ori oficiul consular al Republicii Moldova peste hotare.

Se exclude restricția de a putea înregistra divorțul doar după viza de domiciliu sau unde a fost înregistrată căsătoria. Astfel, persoanele care au decis să desfacă căsătoria vor avea posibilitatea să se adreseze la oricare autoritate abilitată să înregistreze acte de divorț.

În cazul depunerii cererii de înregistrare a divorțului la autoritatea administrației publice locale de nivelul I, funcționarul primăriei va pre-completa, conform IDNP, cererea de divorț, care va fi transmisă ulterior către specialistul back office din cadrul subdiviziunii teritoriale a Agenției Servicii Publice. Ulterior, la prezentarea a cel puțin unuia dintre soți la sediul subdiviziunii teritoriale a Agenției Servicii Publice sau la o misiune diplomatică ori oficiul consular al Republicii Moldova peste hotare, ce a fost selectat de către solicitant, la data stabilită, desfacerea căsătoriei va fi înregistrată.

Actele de divorț în temeiul hotărârii judecătorești cu privire la desfacerea căsătoriei și încheierile notariale cu privire la divorț se vor înregistra automat în SIA RSP, în cazul persoanelor identificate prin IDNP.

În cazul înregistrării divorțului pe numele unui cetățean străin, comunicarea către misiunile diplomatice și/sau oficiile consulare ale statului a cărui cetățean este străinul, acreditate în Republica Moldova, se vor transmite electronic de către SIA RSP în mod automat, fără implicarea actorilor umani.

Dacă autoritatea competentă din străinătate transmite o comunicare cu privire la desfacerea căsătoriei pe numele unui cetățean al Republicii Moldova, cu indicarea documentului ce servește drept temei pentru desfacerea căsătoriei, funcționarul subdiviziunii teritoriale a Agenției Servicii Publice, va indica mențiunea respectivă în Registrul de stat al populației și va modifica starea civilă a persoanei în „Divorțat(ă)”. Dacă căsătoria a fost desfăcută de autoritatea competentă din străinătate prin înregistrarea actului de divorț, acesta poate fi supus procedurii de transcriere ulterior, la adresarea persoanei respective.

4. Cu referire la înregistrarea decesului

Cât privește **înregistrarea decesului**, noul model de prestare a serviciului vine cu recomandări de simplificare și eficientizare a procedurilor care țin de înregistrarea constatării decesului (morții biologice) de către medic. În acest sens, se propune schimbarea modalității de înregistrare a faptului constatării decesului din „înregistrarea pe suport de hârtie” în „înregistrarea electronică”. Certificatul medical constatator al decesului se va înregistra doar în format electronic (e-CMCD) cu posibilitatea imprimării și eliberării de pe acesta a unui Extras, pe suport de hârtie, pe foaie simplă, fără semne de protecție, care va conține un set de date minime, necesare pentru identificarea/transportarea cadavrului pe teritoriul

Republicii Moldova. Prezentarea Extrasului nu va fi o condiție pentru înhumarea cadavrului.

Tranziția de la procedura manuală de înregistrare a CMCD pe formulare de strictă evidență, comandate și confecționate la tipografie, cu distribuirea și evidența lor ulterioară către instituțiile medicale, CML și Centrele de sănătate publică poate fi realizată în termeni prompti, prin dezvoltarea și implementarea unui modul în SIA AMP/SIA AMS sau a unei aplicații distincte, care ar forma o baza de date comună a constatărilor medicale a decesului, denumit e-CMCD (e-Certificat Medical de Constatăre a Decesului).

Prin implementarea e-CMCD vor dispărea următoarele procese consumatoare de timp și resurse:

- transmiterea documentelor pe suport de hârtie în interiorul instituției medicale, aplicarea semnăturilor olograf pe certificate și în registrele de evidență, aplicarea ștampilei, etc.
- livrarea Avizelor de eliberare a certificatelor medicale constatatoare ale deceselor înregistrate pe parcursul săptămânii către SSC;
- automatizarea manuală a certificatelor medicale constatatoare ale decesului;
- obținerea semnăturii Specialistului SSC în Registrul de evidență a eliberării certificatelor medicale constatatoare ale nașterii;

Prin implementarea e-CMCD vor fi efectuate următoarele economii:

- confecționarea tipografică și personalizarea certificatelor medicale constatatoare ale decesului, formular Nr. 103/e (tiraj 40.000 bucăți, tipărirea, atribuirea fiecărui formular a numărului de serie unic) și ambalarea lor a câte 100 bucăți;
- resurse umane (om/zile) implicate în procesele de distribuire, evidență și completare manuală;
- corectarea erorilor în cazul completărilor repetate a CMCD pe blanchete noi.

Toate e-CMCD generate vor avea un cod QR și vor putea fi validate pe interfața publică SIA AMP/SIA AMS. Registrele de evidență a e-CMCD vor exista doar în format electronic, acestea vor fi generate automat/în timp real în baza informațiilor înregistrate în sistem.

Înregistrarea electronică actului de stare civilă de deces va avea loc în lipsa declarantului, fără completarea declarației de deces, în temeiul notificării (certificatului electronic de constatare a decesului) parvenite în RSP din e-CMCD sau hotărârii instanței de judecată definitive și irevocabile de constatare a decesului parvenite automat în RSP din PIGD.

Declarantul decesului (persoana interesată) va trebui să se prezinte la autoritate pentru înregistrarea decesului doar în cazul în care certificatul medical de constatare a decesului a fost emis de către autoritățile competente din străinătate. În acest caz, decesul se va înregistra manual de către specialistul front office al ASP sau reprezentantul Misiunii Diplomatice /Oficiului Consular (MDOC) cu date din CMCD prezentat (eliberat în străinătate) și în baza actului de identitate a declarantului.

Procesul de înregistrare a actului de deces în temeiul e-CMCD (înregistrat electronic de către instituțiile medicale competente din RM) sau în temeiul hotărârii judecătorești înregistrate și interpelate din PIGD, va fi complet automatizat, deci nu va necesita implicarea specialistului back office al SSC, în cazul în care persoana decedată este luată la evidență în RSP și, prin urmare, dispune de cod IDNP.

Automatizarea, cu implicarea specialistului back office, a proceselor de înregistrare a actului de deces în temeiul certificatului medical de constatare a decesului va avea loc în cazul în care persoana decedată nu este în evidență în RSP și în temeiul certificatului medical constatator al decesului emis de autoritățile competente din străinătate.

Certificatul prim de deces eliberat în temeiul Actului de deces înregistrat electronic, va putea fi imprimat și eliberat, la solicitare, de către specialistul front office al ASP, MDOC sau APL. Acesta va avea forma unui document PDF, cu semnătura electronică aplicată a Specialistului BO care a executat cererea (sau, după caz, cu semnătura electronică HSM, în cazul generării lui în regim automat) și un cod QR ce va permite validarea lui (semnăturii și conținutului).

Necesitatea ținerii de registre de evidență a eliberării certificatelor de deces pe suport de hârtie, în care solicitanții sunt obligați să semneze pentru a confirma recepționarea decede.

Cât privește *înregistrarea de stat a actelor de stare civilă*, noul model de prestare a serviciului presupune că, toată informația cu privire la evenimentele de stare civilă este disponibilă și accesibilă în format electronic,.

Documentul de stare civilă (DSC) va fi un extras din baza de date a actelor de stare civilă, care va conține informații cu privire la un eveniment sau cu privire la mai multe evenimente sau va confirma o anumită stare civilă, în dependență de tipul DSC solicitat. DSC vor avea forma unui document PDF cu semnătura electronică aplicată a specialistului BO care a executat cererea sau semnătura electronică HSM, în cazul generării DSC în regim automat. DSC vor include un QR cod și vor putea fi validate (semnătura și conținutul).

Dovezile privind înregistrarea unor evenimente sau acțiuni de stare civilă nu vor fi solicitate de către autorități publice și instituțiile private din Republica Moldova de la cetățean (titular), dar vor fi disponibile prin canale electronice de acces (platforma de interoperabilitate (MConnect), SIC Access-Web). DSC care vor fi solicitate și executate în continuare, vor fi cele care sunt necesare pentru a fi prezentate peste hotare (Extrasele multilingve, Certificat privind starea civilă, Certificat de capacitate matrimonială).

Solicitanții vor beneficia de mai multe canale de acces a serviciului de eliberare a DSC, inclusiv online, terminale de plată, adresarea în persoană sau prin reprezentant legal la ASP DGSC/CM/SSC, MDOC și APL sau auto-deservire prin intermediul Cabinetului cetățeanului.

Solicitanții vor avea posibilitatea să solicite eliberarea mai multor DSC printr-o singură cerere. Solicitanții vor fi notificați prin intermediul serviciului

guvernamental de notificare electronică (MNotify) cu privire la etapele de executare a cererii.

În cazul solicitării unui DSC pe suport de hârtie, solicitanții nu vor fi obligați să declare locul ridicării documentului. Documentul va putea fi ridicat la oricare subdiviziune a ASP DGSC/CM/SSC, MDOC și APL. La înmânarea DSC (în cazul solicitării eliberării unui document pe suport de hârtie) nu se vor utiliza Registre de evidență a eliberării, unde solicitanții va fi obligați să semneze.

Modelul nou de prestare a serviciului propune descurajarea solicitării offline la ghișeu și eliberarea documentelor pe suport de hârtie prin stabilirea unor tarife obligatorii.

Aceste amendamente vor permite atingerea obiectivelor strategice stabilite la etapa incipientă a procesului de reinginerie: reducerea timpului necesar pentru obținerea de către cetățeni a serviciilor guvernamentale, creșterea ponderii persoanelor care accesează e-serviciile și creșterea gradului de satisfacție a cetățenilor privind calitatea serviciilor guvernamentale.

4. Fundamentarea economico-financiară

Luând în calcul că marea majoritate a autorităților și instituțiilor publice deja sunt în posesia semnăturilor electronice, obligația prevăzută în proiect de a utiliza aceste semnături și de a circula pe larg documentele emise în format electronic, precum și cea de a pune în aplicare mijloacele de comunicare electronică disponibile nu presupune cheltuieli suplimentare din bugetul public național.

Autoritățile și instituțiile care, până în prezent, nu au implementat procesele de comunicare prin mijloace electronice, vor fi obligate să depună un efort suplimentar pentru a accelera procesul de implementare a documentului electronic și digitalizarea proceselor interne, în limita resurselor financiare disponibile.

Totodată, prin implementarea proiectului se preconizează responsabilizarea instituțională și accelerarea procesului de modernizare a serviciului public administrativ „Înregistrarea de stat a actelor de stare civilă”. Astfel, impactul indirect al implementării legii va comporta, în primul rând, beneficii de natură administrativă și socială, prin asigurarea reformării procesului de prestare a acestui serviciu și sporirea accesibilității acestuia pentru potențialii beneficiari.

Activitățile de executare a proiectului de lege se rezumă la costurile generale administrative legate de examinarea concordanței cadrului normativ subsecvent legii respective și, după caz, elaborării și promovării modificărilor în actele normative, care vor fi acoperite în limitele bugetelor autorităților/instituțiilor publice responsabile.

5. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Proiectul nu presupune modificarea altor acte legislative în mod complementar. Totuși, Guvernul va trebui să efectueze o analiză multiaspectuală a actelor sale normative, care vin să pună în aplicare legile propuse pentru modificare în cadrul proiectului de lege și, în caz de necesitate, să aprobe modificările necesare sau acte normative noi.

De asemenea, autoritățile/instituțiile publice urmează să-ți ajusteze documentele procedurale interne (instrucțiunile) pentru a le aduce în concordanță cu prevederile viitoarei legi.

Astfel, Guvernul urmează să asigure adoptarea actelor normative necesare executării prezentei legi, să aducă actele sale normative în concordanță cu prezenta lege și să asigure dezvoltarea unui modul sau a unei aplicații (e-CMCN) care va popula baza de date centralizată a constatărilor medicale a nașterilor, unui modul sau a unei aplicații (e-CMCD) care va popula baza de date centralizată a constatărilor medicale a deceselor, a sistemului informațional integrat de gestiune a dosarului electronic al cauzei penale SIA „e-Dosar MAI”.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor *Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional*, proiectul de lege este plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, cât și pe platforma www.particip.gov.md.

De asemenea, conform prevederilor art. 20 al Legii nr. 100/2017 *cu privire la actele normative*, elaborarea prezentului proiect de lege a fost demarată odată cu publicarea pe pagina web oficială a Ministerului Justiției a anunțului privind inițierea elaborării proiectului respectiv.

Secretar de stat

Nadejda BURCIU